Да се потсетиме:

1. **Која дурска скала има три повишувалки?**
2. **Како ги изведуваме скалите со повишувалките?**
3. **Именувај ги тоновите од A-dur скалата.**
4. **Напишете ја во петтолиние?**
5. **Помеѓу кои стапала се наоѓаат полустепените на секоја дурска скала?**
6. **Помеѓу кои тонови се наоѓаат полустепените во A-dur скалата?**
7. **Кој тон е I стапало (тоника) во A-dur скалата?**
8. **Кој тон е IV стапало (субдоминанта) во A-dur скалата?**
9. **Кој тон е V стапало (доминанта) во A-dur скалата?**
10. **Кој тон е VII стапало (воѓица) во A-dur скалата?**
11. **Кој тон е II стапало во A-dur скалата?**
12. **Кој тон е III стапало во A-dur скалата?**
13. **Кој тон е VI стапало во A-dur скалата?**

Како што веќе знаете, секоја дурска скала има свој „пар“, т.е. паралелна молска скала. Молската скала се изведува од VI стапало на соодветна дурска скала. Така, паралелната молска скала на C-dur е a-moll, на G-dur е e-moll, на D-dur е h-moll итн. Дали знаете која молска скала е паралелна на A-dur скалата? Да ја најдеме!

I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII
A	H	CIS	D	E	FIS	GIS	A

Во табелава се прикажани тоновите од A-dur скалата со означени стапала. Јасно е дека VI стапало е тонот фис (fis). Тоа значи дека **паралелна молска скала на A-dur е fis-moll.**

fis- moll

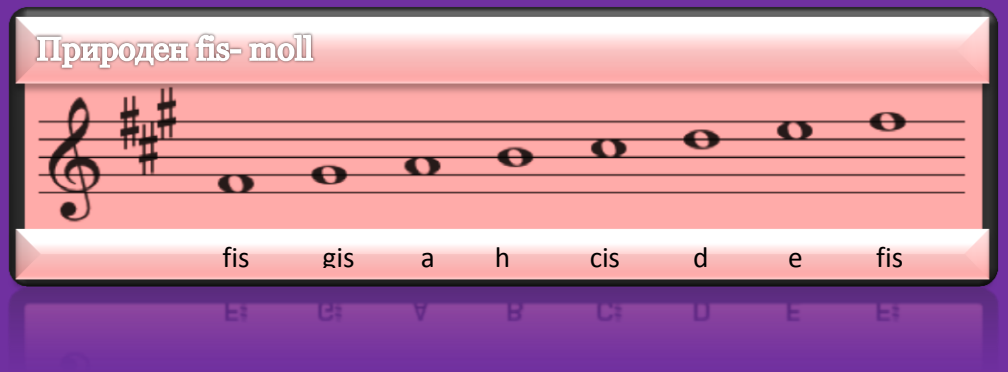
Пред да ги именуваме тоновите на оваа скала, да се потсетиме дека постојат три вида на молски скали:

1. **природен мол**
2. **хармонски мол**
3. **мелодиски мол**

Природниот мол ги има истите предзнаци со соодветната дурска скала, односно директно се изведува од VI стапало на дурската скала. Бидејќи VI стапало во A-dur е тонот фис, првиот и последниот тон од fis-moll.

Полустепените во природниот мол се наоѓаат помеѓу II – III и V-VI стапало (означени се во табелата).

I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII
FIS	**GIS**	**A**	**H**	**CIS**	**D**	**E**	**FIS**

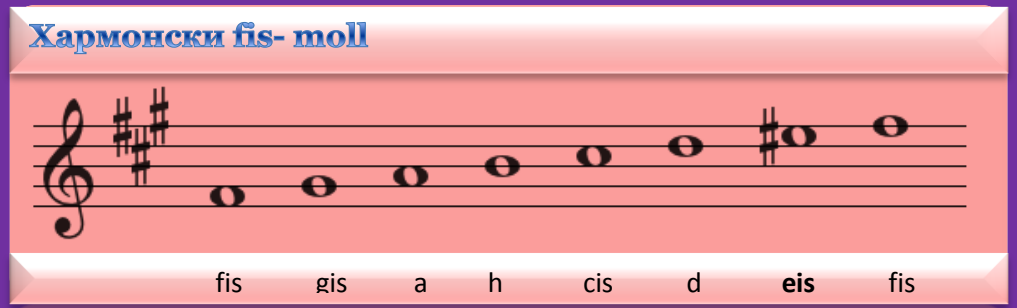

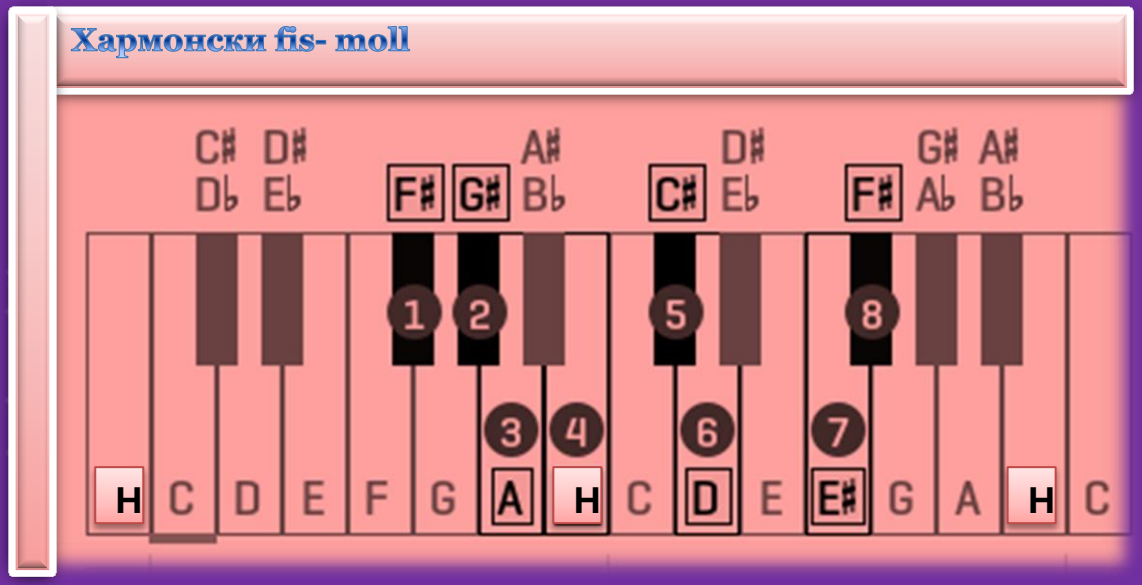

Хармонскиот мол **се добива така што во природниот мол се повишува VII стапало:**

I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII
FIS	**GIS**	**A**	**H**	**CIS**	**D**	**EIS**	**FIS**

Како што можеме да забележиме од табелата, тонот „e“ по неговото повишување станал „eis“. Полустепените во хармонскиот мол се наоѓаат помеѓу II – III, V-VI и VII- VIII стапало. Помеѓу VI и VII стапало растојанието е спепен и пол (зголемена секунда).

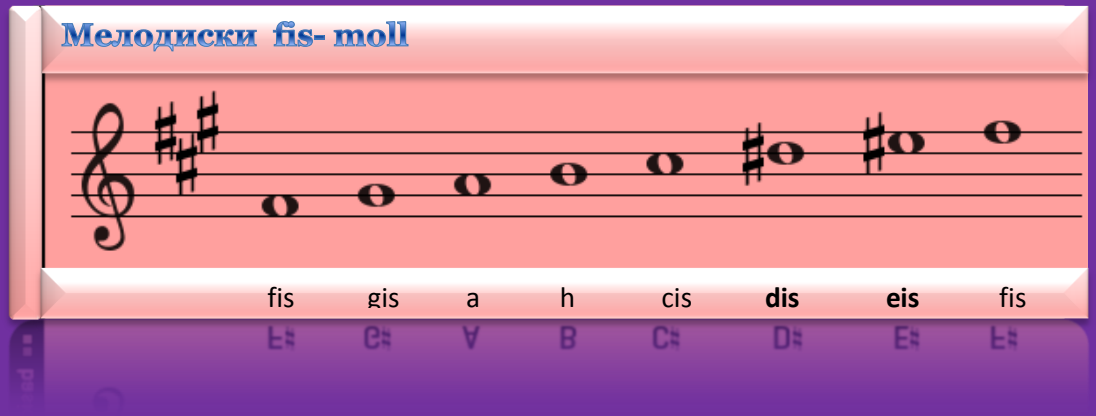

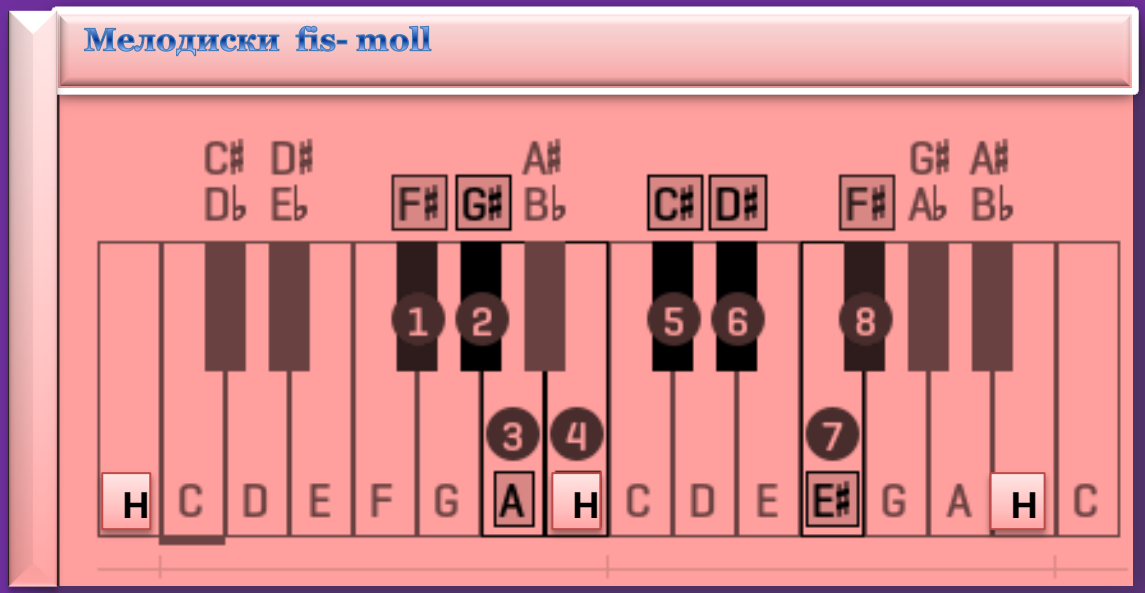
(тоновите од скалата на клавишот се означени со бројки)

Мелодискиот мол **се добива така што во природниот мол се повишуваат VI и VII стапало: тонот „d“ станува „dis“ и тонот „e“ станува „eis“.**

I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII
FIS	**GIS**	**A**	**H**	**CIS**	**DIS**	**EIS**	**FIS**

Полустепените во мелодискиот мол се наоѓаат помеѓу II – III и VII- VIII стапало (помеѓу тоновите „gis“ и „a“, односно „eis“ и „fis“.

(тоновите од скалата на клавишот се означени со бројки)

Линкови:

1. https://www.youtube.com/watch?v=8lYVUWvxLYg (на забавен начин прикажана разлика помеѓу дур и мол)
2. https://www.youtube.com/watch?v=rxaNn1gXg-E (0:26-1:00)
3. https://www.youtube.com/watch?v=hZSX7Fmeit4 (The Three Flavors of Minor Music Scales - Music Theory Crash Course)
4. https://www.youtube.com/watch?v=ossJbVBV3u4 (природен fis-moll) ЗАДОЛЖИТЕЛНО
5. https://www.youtube.com/watch?v=WVryzHV4YDk (хармонски fis-moll) ЗАДОЛЖИТЕЛНО
6. https://www.youtube.com/watch?v=nadwFMimooU (мелодиски fis-moll) ЗАДОЛЖИТЕЛНО
7. https://www.youtube.com/watch?v=7TbNCqVdJ-A (F Sharp Minor Scales: similar and contrary motion)
8. https://www.youtube.com/watch?v=MtgGhjXixN4 (F# Minor Scale 2 Octave)
9. https://www.youtube.com/watch?v=_dVFknALySA (Bill Bailey - Major / Minor)
10. https://www.youtube.com/watch?v=ehm_kDU563Q (Полонеза на Шопен во fis-moll)
11. https://www.youtube.com/watch?v=KXctarOxRz8 (Симфонија на Хајдн бр. 45 во fis-moll)
12. https://www.youtube.com/watch?v=ruV4V5mPwW8 (Соната од Шуман во fis-moll)
13. https://www.youtube.com/watch?v=fHJCofxVWcA (Забавна музика во fis-moll)
14. https://www.youtube.com/watch?v=QJA5shc9bew (Sad Rock/Metal Ballad Backing Track in F#m)
15. https://www.youtube.com/watch?v=NhnkECoo-So (Heavy Rock Guitar Backing Track F# Minor)
16. https://www.youtube.com/watch?v=jA2PYb7htJU (Stevie Ray Vaughan Blues Guitar Backing Track Jam in F# Blues)
17. https://www.youtube.com/watch?v=P3KtMrunZ1g (JamTrack 【HipHop】Key 'F# m)
18. https://www.youtube.com/watch?v=gXdG9ldio1o (Gabriel Fauré - Pavane in F-sharp minor, Op. 50) ЗАДОЛЖИТЕЛНО
19. https://www.youtube.com/watch?v=lEOwXZRd2Ew (Smooth Jazz Backing Track in F# minor)
20. https://www.youtube.com/watch?v=Z2LsuTMXQzo (FISMOLL - Let's Play Birds)

Задачи:

1. **Одговорете на прашањата од воведниот дел.**
2. **Проучете го и научете го приложениот текст .**
3. **Научете ја fis-moll скалата[1] (да ја препознавате и да ја пишувате) и да ги именувате тоновите (теорија).**
4. **Проучете го едукативниот материјал од приложените линкови (првите осум).**
5. **Преслушајте ги барем воведните делови од музичките примери да добиете претстава како оваа скала звучи во композицијии од различни стилови/жанрови.**

[1] **Во англиската терминологија fis-moll скалата е „f sharp minor scale“**